

Tihanj i Balaton (Mađarska) izveštaj sa planinarenja

Kao i za ranije mađarske ture, i za ovu se tražila karta više. Umesto planiranih 50 putnika, na spisku smo imali 53, ali su poslednje jutro dvoje opravdano izostali. Poznata vožnja preko Sombora, gde su nam se pridružili Somborci, Subotičani i Apatinci, granica i, pravac Balaton. Neophodnu, dužu pauzu napravili smo u Baji, u krugu diskonta Tesco. Za doručak, nabavke, promenu novca.

Nastavili smo prema Šiofoku, odakle nas vodi auto-put na jug, jer naše odredište je baš na oko polovine obilaska oko jezera. Stižemo na zakazano mesto, pred Poljsku kapelu sa sat zakašnjenja, u odnosu na plan. Tu nas čekaju naši prijatelji Rita i Bela, sa kojima smo osmislili, isplanirali i realizovali i ovu turu, iako je ovo mesto i od njihovog doma udaljeno dvestotinak km. Nalazimo se na obroncima brda sveti Đorđe, koji je nekoliko km udaljen od jezera na jednoj, i gradića Tapolce na drugoj strani.

Ceo priobalni deo oko Balatona je brežuljkast, pun vinograda, pa je ovo i poznati vinski kraj. Ima na desetinu vinarija, koje otvaraju kapije zainteresovanim posetiocima i nude priču, degustaciju vina i naravno, prodaju. Prvo smo pošli na zakazanu planinarsku turu. Trebalo je osvojiti vrh sv. Đorđa, 415m. Bela nas je najpre odveo do izvora, zatim uzbrdo do vrha, pa do vidikovca, gde smo napravili dužu pauzu. Ovo je bila kratka tura, svega 5km kružna tura, sa visinskom razlikom oko 200m, tako da su na turu pošli svi planinari, godišta od dvadeset i nešto, pa do oko osamdeset. Bio je to topao dan, kao i većina dana ovog leta. Negde na silasku sa vrha, iznenada su naišli oblaci, počela je kiša i poslednji spust nam je bio po kiši. Iako mnogi misle da u Mađarskoj nema baš gde da se planinari, pokazalo se da je Bela majstor da pronade mesta sa strmim, stenovitim mestima. Išli smo polako, da se ne bismo okliznuli na mokrom putu i, kad smo stigli do autobusa, svima je laknulo, a zaboravili smo da razgledamo ranije pomenutu crkvu, koja ima nekoliko prelepih kipova svetaca sa spoljne i unutrašnje strane. Sagradila ju je porodica Poljaka u XVIII veku. Oltar i orgulje su od drveta, bogato ukrašeni duborezima. Pošto smo svi bili manje-više mokri, ostavili smo za drugi dan i posetu pećini. I poseta vinariji je zaboravljena. Sinulo je ponovo sunce, a mi smo otišli u Tapolcu, pronašli naš internat i smestili se. Kao što je bilo i najavljeno, sobe su bile tro i četvorokrevetne, a na dve sobe je bilo po jedno kupatilo. Čista posteljina, spratna čajna kuhinja sa frižiderima.

Veče je bilo slobodno, većina nas je prošetala do centra, gde je bio pravi vašar: štandovi sa raznim đakonijama i ručnim radovima, razna slana i slatka jela, bina sa živom muzikom, ringišpil mali i veliki. Bio je to petak, a sutradan je bio veliki mađarski praznik, st Ištvan, po kralju Ištvanu koji je prvi ustanovio Mađarsku državu. 20. avgust je dan kada je proglašen svecem. U centru je

jedno manje jezero sa crvenim šaranima, nekoliko restorana i puno cveća. Kasnije smo videli da su velike leje šarenog cveća tipični ukras svakog mađarskog grada.

Drugi dan je bio planiran za poluostrvo Tihanj. Planinarske ture od 6 i 12km, kupanje u jezeru za one koji više vole kupanje. Oko jedna trećina učesnika je odabrala ovo drugo i sa našim vozačem su otišli na obalu, pored kupališta, a mi ostali, izašli smo nešto ranije iz busa i uputili se za našim vodičima, uzbrdo, nizbrdo, od jednog vidikovca prema drugom. I ovo je bio pretopao dan, pa, iako smo se uglavnom kretali šumskim putevima, odlučeno je da neće biti duže ture, dosta nam je 6km planinarenja. Trebalo je još doći do mestašca Tihanj, popiti i kafu, piće, ručati. Bio je dogovor u 13:00 sati svi da se nađemo ispred prepoznatljive crkve sa dva tornja, da bismo pogledali kratak film o mestu, obišli crkvu i muzej u nastavku. Pre više miliona godina, na ovim prostorima je bio vulkan. Grotlo vulkana se zatim napunilo vodom i to je današnje jezero Balaton.

Tihanj je ostatak vulkanske stene, danas poluostrvo u jezeru. Postoje dokazi o životu ljudi na ovim prostorima dve tri hiljade godina ranije, a prva crkva je sagrađena početkom jedanaestog veka, kada su se naselila mađarska plemena. Kasniji ratovi i rušenja su učinila svoje, a današnja crkva je sagrađena na mestu stare u XIX veku. Na prilazu selu, videli smo ograđeni prostor sa starom Mađarskom rasom goveda (Silaj je ime rase). Susreli nekoliko jahača na konjima, ušli u Muzej lavande, jer lavanda se naveliko gaji na Tihanju. Posle obilaska crkve i muzeja, svi smo se našli na autobuskoj stanici, gde je došao naš bus po nas.

Sledi poseta nekadašnjem rudniku bazalta (danas je u sastavu Nacionalnog parka, pa ne radi). Interesantne su naslage rude, kao mnogo vertikalnih igala naslaganih jedne na druge; preveden naziv tog mesta je, otprilike, Oštra igla. Bazalt se nekada puno koristio u obliku manjih ili većih kocki za pokrivanje gradskih ulica, kao i za posipanje prostora bazaltnim kamenjem oko šina i pragova neke pruge. Sledeća poseta je iznenadila sve, jer niko se nije nadao da će morati još i da vesla. Planirana je poseta Jezerskoj pećini, koja je usred grada Tapolsce. 10-20m ispod grada nalaze se kilometri hodnika, uglavnom pod vodom. Jedan deo tih hodnika je preuređen u pećinu, tako da u čamcima po dvoje-troje obilazimo kružno tok tunela, oko 180m uređenih za turiste. Voda je dubine oko pola metra. Sednemo u čamac, onaj prvi mora da vesla, a drugi i treći mogu da pomažu odgurivanjem sa strane ili od tavanice. I pored posete mnogim pećinama, u ovakvoj još niko od nas nije bio. Posle toga, slobodno vreme. Nacionalni praznik je upotpunjen prelepim vatrometom, koji je trajao više od 15 minuta. Ja sam se provozala velikim ringišpilom, za uspomenu na nekadašnje vožnje kod nas. Većina je večerala u nekom restoranu, ribu, perkelt, ili ragu čorbu u cipovki, koja je specijalitet ovih krajeva.

Nedelja je imala u planu i programu 9 km planinarenja, ali svima se toliko doplalo sve „ostalo“ osim planinarenja na i oko jezera, tako da smo na veliku Ritinu žalost otkazali planinarsku turu za nedelju i dan proveli na obali jezera, u Badačonju. Većina se kupala, neki su bili na nekoliko degustacija, pošto je ovaj vikend bio Vikend vina u Badačonju. Nekolicina se odlučila na

jednosatnu vožnju brodićem. Ručak, kupovina suvenira, lavande, vina i povratak kući. Bio je ovo vikend osmišljen sa tri dana lepih, planinarskih tura. Da ga nismo iskoristili po planu, najviše žale Bela i Rita, jer bi nam pokazali još puno lepih mesta. Ipak, i ovako smo videli mnogo novog i lepog, drugačijeg, proveli zanimljive i dane pune neobičnih sadržaja. Možda nekom drugom prilikom dođemo ponovo i pogledamo i ono drugo što-šta, što su nam pripremili naši domaćini.

Tekst i fotografije: Magdalena Seleši